

МОТИВИ

към проект на Наредба за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при леене на метали и метални сплави

Предложеният проект е изготвен във връзка с необходимостта от създаване на нова нормативна уредба, касаеща определянето на изискванията за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при производството на лети полуготови продукти и отливки от метали и метални сплави с приложно поле работните места, където се извършва леене на метали и метални сплави, с изключение на производството на първични метали и при производството на вторични метали, предназначени за валцуване, щамповане, изтегляне и други видове пластични деформации.

Проектът е съобразен с действащото към момента хармонизирано законодателство в областта на здравословните и безопасни условия на труд, като едновременно с това, по отношение нормативната задължителност за прилагане разпоредбите на Правилника по техническа безопасност при леене на метали (1967г.), отчита невъзможност за спазване пропорционалността между същност и характер на подзаконовия нормативен акт и прогласената забрана за разширяване на приложното му поле на предоставеното от закона право, поради което с цел спазване на принципа за правна сигурност е необходимо изрично да бъде отменен, тъй като създава погрешно тълкуване относно актуалната нормативна уредба в тази област, независимо от разпоредбата на § 21 от Заключителните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за здравословни и безопасни условия на труд (2003 г.), предвид наличната противоречива практика относно основанието за прилагане му, в т.ч. и от съдилищата. Към настоящия момент липсват и актуални приложими нормативни актове, регулиращи конкретната производствена дейност, което затруднява работодателите в предприятията, особено МСП, които са преобладаващата част, при организиране на дейността в областта на здравословни и безопасни условия на труд и съответно, контролните органи за прилагане и ефективно упражняване на контрол.

С проекта на Наредбата се регламентират изисквания по отношение на работните места, работното оборудване, поведения на работното място в съответните производства, които не допускат трудови злоупотреби или ги минимизират, дефинират се задълженията на работодателите и на работещите при работа в леярски производства в съответствие с нововъведените и приложими технологии и хармонизираното европейско законодателство и се регламентира използването на средства за колективна защита и/или лични предпазни средства.

Производството „леене на метали“ е високо рисково производство, въпреки новите технологии, при които основни рискови дейности се дигитализират, въвежда се автоматизация на процеси с цел минимизиране на преките рискове за работещите, то неизменно е сред първите три рискови производства, което е видно и от ежегодните Заповеди на министъра на труда и социалната политика за определяне на коефициента на трудов травматизъм. Професионалните заболявания при неприлагане на колективни мерки за защита и използване на подходящи лични предпазни средства също са сериозни – силикоза, алергични заболявания, работата при леене на някои цветни метали е възможно да предизвика ракови заболявания и др.

Изискванията за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при леене на метали се прилагат към предприятията и заетите в тях от подсектор 24.5 на Класификатора на икономическите дейности 2008: „леене на метали“, които по данни на НОИ са около 4.5 хил. души в 89 фирми, където преобладават микро- и малките предприятия с до 49 души персонал –

73 броя; средните със заети от 50 до 249 души са 12, а големите, с над 249 души са само 4. Липсата на ясно разписани изисквания и правила поставят в особено голямо затруднение микро- и малките предприятия в организиране на дейностите по здравословни и безопасни условия на труд и превенцията на рисковете при леенето на метали.

Очакваният резултат от приемането на проекта е издаване на единен подзаконов нормативен акт за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, приложим за всички предприятия, извършващи леене на метали; идентифициране технологиите и техниката в лелярските производства и необходимите мерки и средства за превенцията на здравето и безопасността на работещите; намаляване опасностите от професионални заболявания, предизвикани от работа при неблагоприятен микроклимат и емисии на вещества; повишаване привлекателността на професията и мотивираността на млади хора да работят в тези производства.

Приемането на предложениния проект на наредба не налага да бъде изготвена справка за съответствие с европейското право, тъй като с материята, която регламентира актът, не се хармонизират актове на Европейския съюз.

Предложеният проект на акт не води до въздействие върху държавния бюджет. В предприятията, в които ще се наложи предприемане на мерки за колективна и/или индивидуална защита на работещите при леене на метали, финансовите разходи са за сметка на работодателя, в изпълнение на законово определените задължения да осигури здравословни и безопасни условия на труд във всички случаи, свързани с работата.